

SPIS TREŚCI

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	2
1.1. Położenie miejscowości	2
1.2. Historia miejscowości.....	4
1.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości.....	5
1.4. Demografia i bezrobocie	6
2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW	12
2.1. Zasoby przyrodnicze	12
2.2. Dziedzictwo kulturowe.....	16
2.3. Obiekty i tereny	16
2.4. Infrastruktura społeczna	17
2.5. Kapitał społeczny i ludzki.....	17
2.6. Gospodarka i rolnictwo	17
2.7. Infrastruktura techniczna	19
3. ANALIZA SWOT MIEJSCOWOŚCI	21
3.1. Analiza SWOT.....	21
3.2. Planowane kierunki rozwoju.....	22
4. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ	22

1. Charakterystyka miejscowości

1.1. Położenie miejscowości

Golubki to wieś położona w województwie warmińsko-mazurskim w powiecie oleckim, w gminie wiejskiej Kowale Oleckie przy drodze krajowej nr 65. Miejscowość ta położona jest około 11 km w kierunku południowym od centrum Gminy - Kowal Oleckich, w południowej części Gminy Kowale Oleckie. Miejscowość położona jest w niedalekiej odległości od Olecka. Gmina zajmuje obszar 25.161 ha, z czego prawie 35% zajmują lasy, jest jedną z najmniejszych dzielnic kraju. W jej granicach występują następujące mikroregiony: Puszcza Borecka, Pojezierze Łaśmiadzkie, Wzgórza Szeskie, Wzniesienie Oleckie.

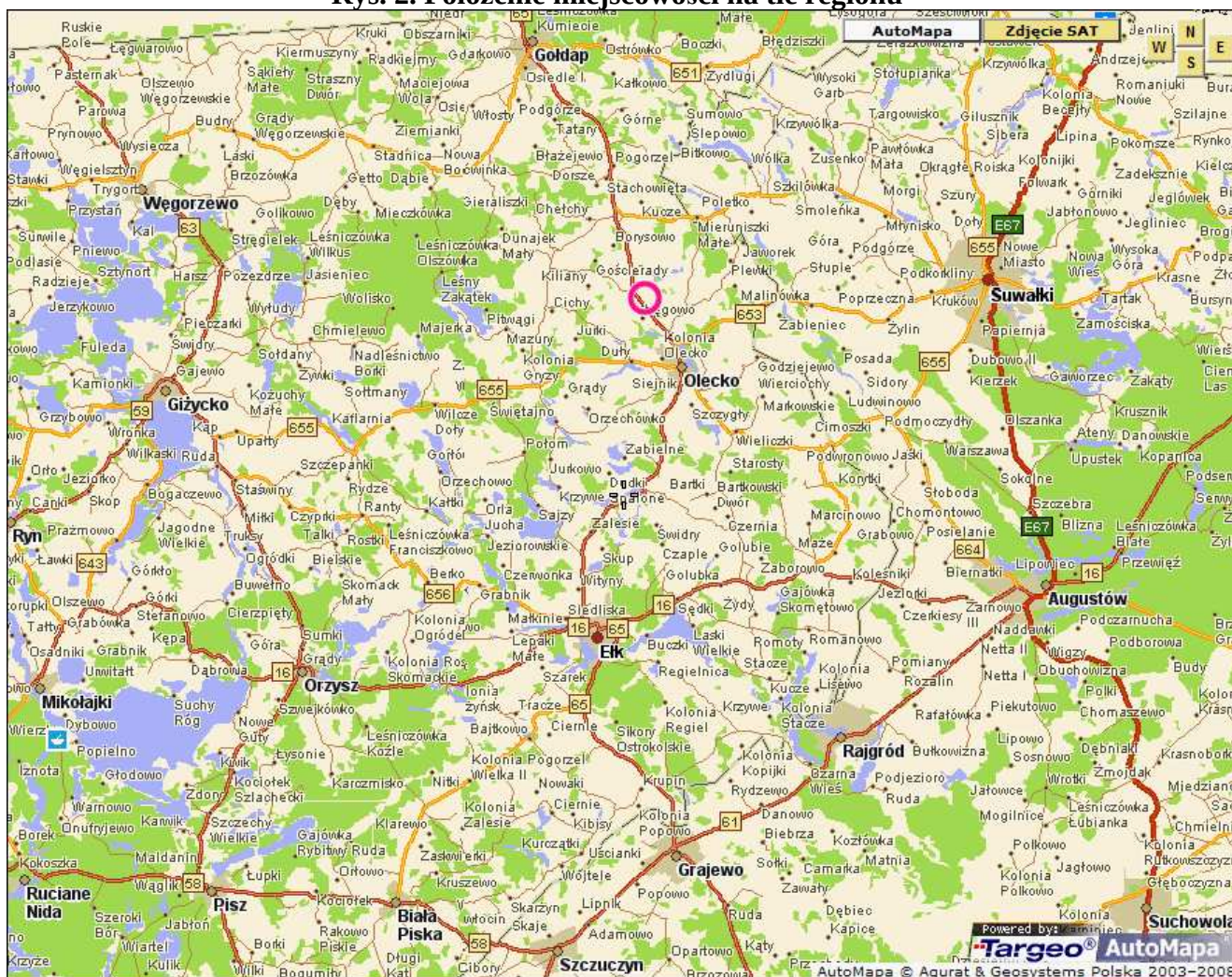
Rys. 1. Położenie Gminy Kowale Oleckie na tle Powiatu Oleckiego

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Wież Golubki leży w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej przebiegającej przez gminę, która łączy główne miasta województwa z Obwodem Kaliningradzkim poprzez przejście drogowe w Gołdapi. Od Olsztyna – stolicy województwa miejscowość oddalona jest około 200 km i leży na peryferiach województwa. Obszar Gminy Kowale Oleckie sąsiaduje z gminami: Olecko i Świętajno, graniczy z Powiatem Giżyckim i Ełckim oraz Województwem Podlaskim.

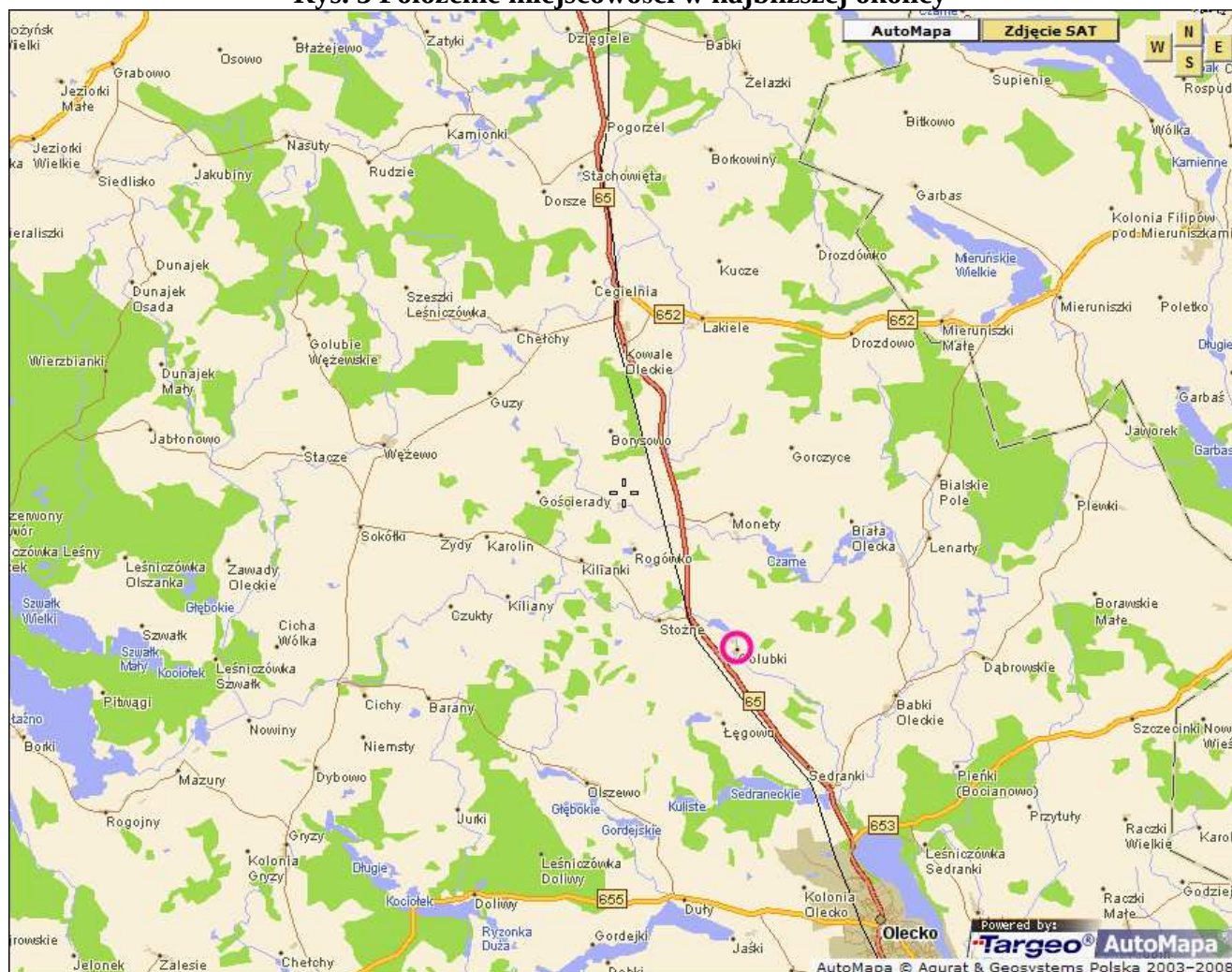
Rys. 2. Położenie miejscowości na tle regionu

Sieć osadniczą gminy tworzą 42 miejscowości, a największą z nich są właśnie Kowale Oleckie zamieszkałe przez 2171 osoby (38% mieszkańców).

Miejscowość ta leży w obrębie krainy nazywanej Mazurami Garbatymi. Rzeźba terenu charakteryzuje się dominacją form młodoglacjalnych. Dominuje tutaj silnie pagórkowata morena denną. Krajobraz wysoczyzn morenowych urozmaicają liczne wzniesienia moren czołowych. Wysoczyzny morenowe odznaczają się zróżnicowaną wysokością bezwzględną. W obrębie Wzgórz Szeskich wysokości z reguły przekraczają 200m. n.p.m., a w części północnej nawet 300 m.n.p.m.(Szeska Góra).

Rys. 3 Położenie miejscowości w najbliższej okolicy

W bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości znajduje się Jezioro Gołębie.

1.2. Historia miejscowości

Ślady życia człowieka na tym terenie sięgają czasów sprzed naszej ery. Pierwsze zapiski o ludach zasiedlających te ziemie podał w II wieku naszej ery grecki geograf Ptolemeusz. Potocznie nazywano je wówczas Jaćwieżą. Sudowie, jak nazywali ich Krzyżacy, mieszkali w chatkach kleconych z drewna i słomy. Nie budowali miast, choć mieli, jak podają źródła stałe miejsca przeznaczone na targowiska. Podstawę gospodarki Jaćwingów stanowiło rolnictwo, uzupełniane hodowlą bydła, łowiectwem, bartnictwem i rybołówstwem.

Ciężki klimat oraz słaba i mało uprawiana gleba powodowały częste klęski głodu. Pomimo swej dzikiej i krwiożerczej męskości w walce, biedne głodujące plemiona Jaćwingów były sukcesywnie osłabiane przez ciągły napór Rusi, Mazowsza i Krzyżaków. Zakon Krzyżacki ostatecznie pod koniec XIII wieku opanował terytorium jećwieskie.

Przez blisko sto lat tereny te stanowiły właściwie bezludną puszcę, którą odwiedzali jedynie myśliwi, bartnicy i rybacy. W owych czasach powyższe obszary w dużym stopniu zamieszkiwane były przez zbójców i rabusiów. Brak napływu kolonistów z Niemiec wpłynął

na to, że ziemie Pruskie zaczęli zasiedlać osadnicy z Mazowsza. Napięta sytuacja pomiędzy Polską i Zakonem prowadziła do wielu wojen. Uwieńczeniem długiego okresu walk było podpisanie traktatu zwanego krakowskim w 8.04.1525 r., które było połączone ze sławnym hołdem pruskim, który Albrecht składał Zygmunutowi Staremu.

Albrecht, jako świecki książę w Prusiech, do końca swego życia /zmarł w 1568 r./ lojalnie wypełniał swoje posłannictwo wobec króla Zygmunta Augusta. Druga połowa XVI wieku bardzo wyraźnie wskazuje na wielki rozwój tego terenu. Zaczynają powstawać wsie szlacheckie, wsie chłopskie, majątki ziemskie. Występuje bardzo duży napływ osiedleńców, którzy w głównej mierze stanowią ludność Polską.

Golubki wzmiankowane były już w 1541 roku, kiedy starosta straduński, Kasper von Aulack, odnowił Wojtkowi i Marcinowi z Golubia przywilej na trzy włóki. Inny starosta książęcy - Wawrzyniec von Halle, znany też jako Reinke, w roku 1564 sprzedał Grzegorzowi, Maciejowi, Jakubowi, Stańkowi Jędrysiowi trzy włóki sołeckie, powierzając im zadanie założenia wsi czynszowej na prawie chełmińskim na 30 włókach. Golubki należały do parafii oleckiej i posiadały szkołę jednoklasową, która założona została w 1743 roku. Wieś liczyła w 1938 roku 403 mieszkańców i otrzymała niemiecką nazwę Kalkhof. Wcześniej używane nazwy tej miejscowości: Golubie, Gollubien.

1.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości

Typ dawnego układu zabudowy: zwarta zabudowa, wieś, prawdopodobnie przekształcona ulicówka.

Fot. 1. Widok na miejscowość

Przetrwale elementy historyczne, zabytkowe – stan zachowania:
- Układ przestrzenny wsi w miarę czytelny.

Fot.2. Zabudowa w miejscowości

Dominanty, elementy wyróżniające: brak.

Przekształcenia, formy dysharmonijne, dewastacje: brak

1.4. Demografia i bezrobocie

Liczba ludności w miejscowości Golubki wynosi 264 osoby.

Na terenie gminy znajdują się 42 miejscowości w tym 26 sołectwa: Bialskie Pola, Borkowiny, Chełchy, Cicha Wólka, Czerwony Dwór, Czukty, Dorsze, Drozdowo, Golubie Wężewskie, Golubki, Gorczyce, Guzy, Jabłonowo, Kiliany, Kowale Oleckie, Lakiele, Monety, Rogówko, Sokółki, Stacze, Stożne, Szarejki, Szeszki, Szwałk, Wężewo, Zawady Oleckie. Miejscowość bez statutu sołectwa: Daniele, Żydy.

W gminie liczba mieszkańców w ciągu ostatnich lat systematycznie maleje, co jest związane z ogólnopolskimi uwarunkowaniami demograficznymi:

- do 2005 roku w Polsce o 1.150 tys. zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- po wzroście do 2004 r., liczba młodzieży kandydującej do szkół wyższych zaczęła od 2005 roku znacząco spadać,

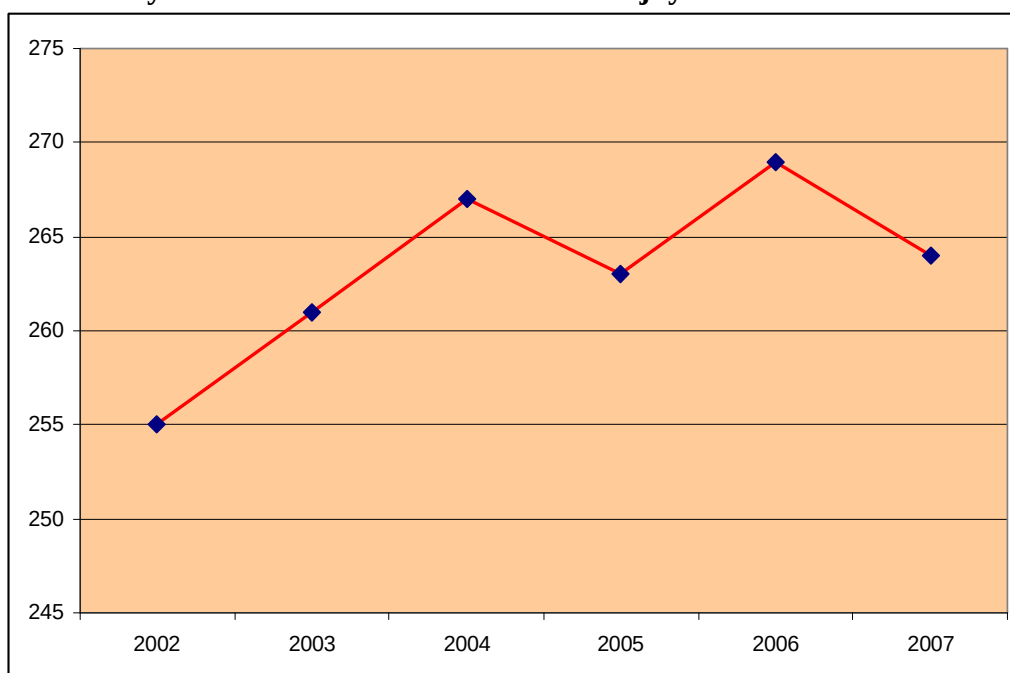
- do 2005 roku wzrosła liczba osób w wieku produkcyjnym, co powodowało presję na rynek pracy,

Tabela poniżej przedstawia liczbę ludności w miejscowości na przestrzeni ostatnich 6 lat.

Tabela 1. Liczba mieszkańców miejscowości w kolejnych sześciu latach.

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	255	261	267	263	269	264

Wykres 1. Liczba mieszkańców w kolejnych sześciu latach.

Od kilku lat w miejscowości i gminie nie można zaobserwować żadnej stałej tendencji jeżeli chodzi o ilość osób zamieszkujących na jej terenie. W ostatnim roku w Golubkach można zaobserwować spadek o 5 osób.

Tabela 2. Migracje krajowe i zagraniczne mieszkańców gminy

Migracje wewnętrzne i zagraniczne					
Kategoria	jednostka miary	Lata			
		2003	2004	2005	2006
Saldo migracji w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	-8	-6	-76	-73
mężczyźni	osoba	-5	-8	-30	-22
kobiety	osoba	-3	-2	-46	-51
Saldo migracji w ruchu zewnętrznym					
ogółem	osoba	0	0	0	-6
mężczyźni	osoba	0	0	0	-4
kobiety	osoba	0	0	0	-2

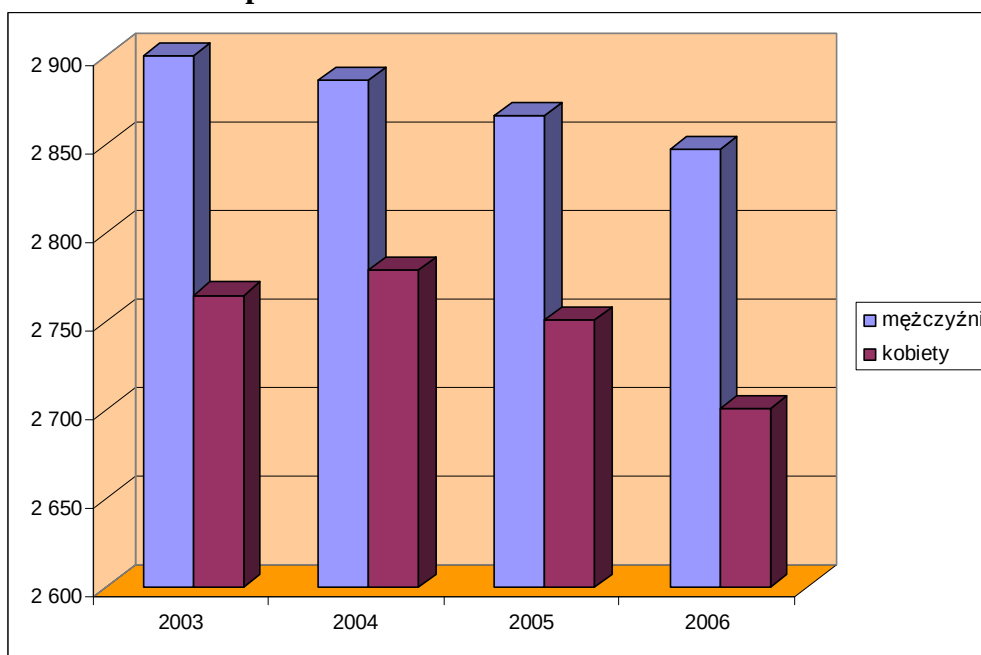
W powyższej tabeli można zauważyć, że saldo migracji zarówno w ruchu wewnętrznym jak i w ruchu zewnętrznym jest ujemne od kilku lat, co zasadniczo wpływa na liczbę mieszkańców.

Struktura wieku mieszkańców jest dość młoda, jednak rysuje się tendencja do starzenia się ludności gminy i miejscowości. Napływ migracyjny jest zdecydowanie mniejszy niż odpływ ludności. Sytuacja demograficzna; podobnie jak w województwie i kraju nie jest korzystna. W ciągu najbliższych lat dość gwałtownie postępować będzie proces starzenie się ludności. W gminie, jak i w samej miejscowości przeważają mężczyźni, na 100 mężczyzn przypada 96 kobiet.

Tabela 3. Struktura płci ludności w Gminie Kowale Oleckie w latach 2003- 2006.

Ludność					
<i>Ludność wg miejsca zameldowania (stan na dzień 31. XII)</i>					
Kategoria	Jednostka miary	Lata			
		2003	2004	2005	2006
ogółem	osoba	5 665	5 665	5 617	5 548
mężczyźni	osoba	2 900	2 886	2 866	2 847
kobiety	osoba	2 765	2 779	2 751	2 701

Wykres 2. Struktura płci ludności w Gminie Kowale Oleckie w latach 2003- 2006.

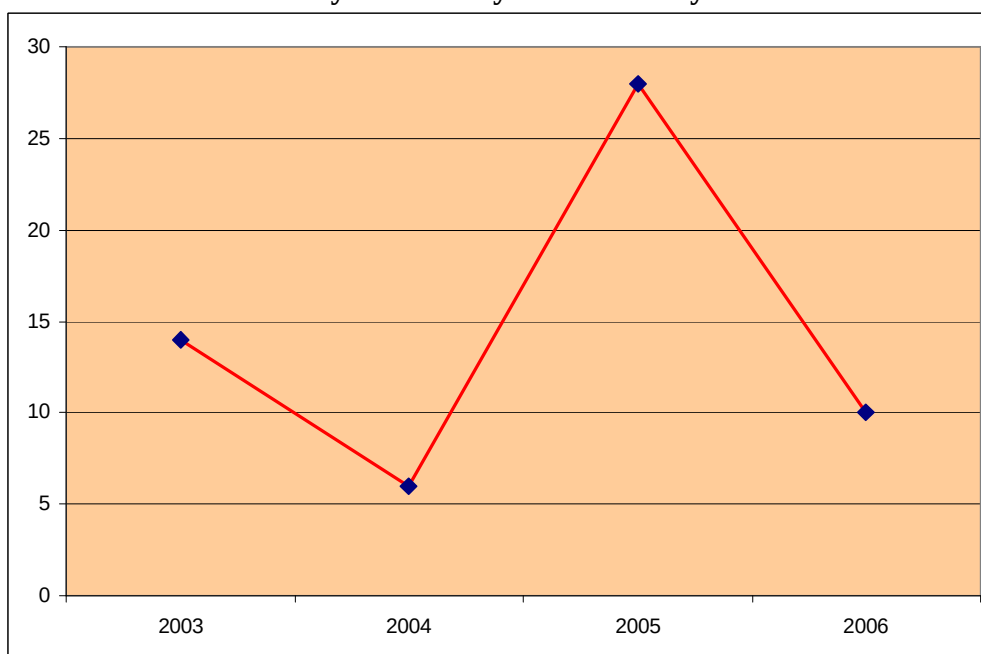
Na powyższym wykresie widać, że w gminie występuje zdecydowana przewaga ilości mężczyzn nad liczbą kobiet. Podobne tendencje są zauważalne w miejscowości.

Przyrost naturalny w ostatnich latach także wykazuje niewielką tendencję spadkową, jednak sytuacja taka jest zauważalna we wszystkich gminach powiatu oleckiego i zgodna z ogólną tendencją w województwie. W przypadku tej gminy można zaobserwować zmniejszenie przyrostu naturalnego o 6 osób.

Tabela 4. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w gminie w latach 2003- 2006

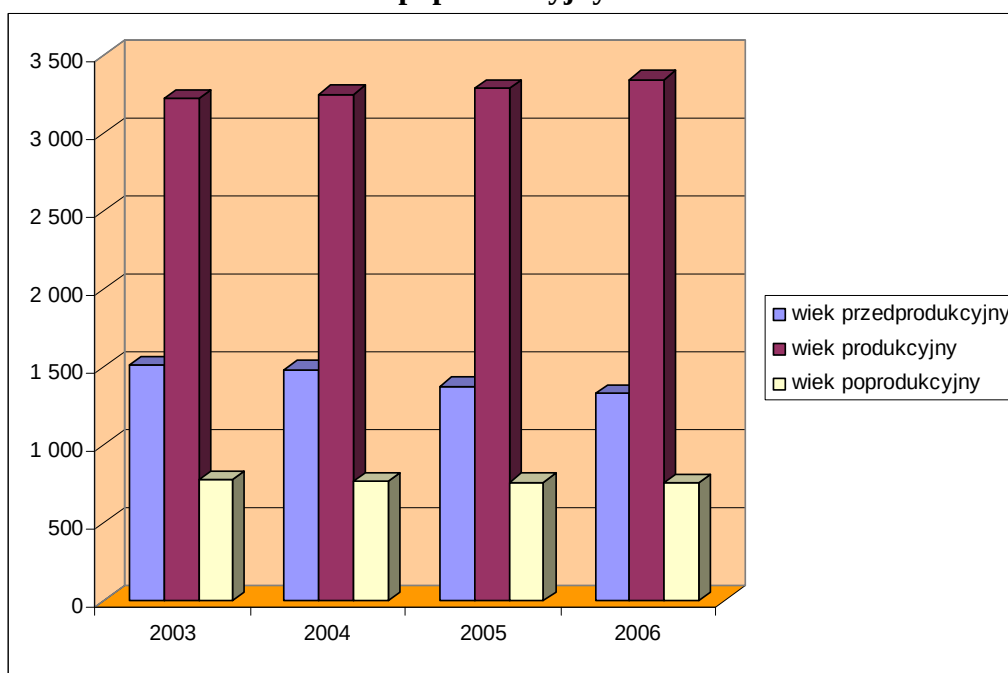
Kategoria	Jednostka miary	Lata			
		2003	2004	2005	2006
Urodzenia żywe					
ogółem	osoba	77	70	80	69
kobiety	osoba	40	33	36	38
mężczyźni	osoba	37	37	44	31
Zgony					
ogółem	osoba	63	64	52	59
mężczyźni	osoba	34	39	26	31
kobiety	osoba	29	25	26	28
Zgony niemowląt					
ogółem	osoba	1	0	1	0
mężczyźni	osoba	1	0	0	0
kobiety	osoba	0	0	1	0
Przyrost naturalny					
ogółem	osoba	14	6	28	10
mężczyźni	osoba	6	-6	10	7
kobiety	osoba	8	12	18	3

Wykres 3. Przyrost naturalny

Na powyższym wykresie nie jest zauważalna jakaś wyraźna tendencja dotycząca przyrostu naturalnego wśród mężczyzn i kobiet, jednak w ostatnich latach przyrost naturalny charakteryzował się ujemną wartością, jak to już wskazano wcześniej.

Wykres 4. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Powyżej wyraźnie widać przewagę ludności w wieku produkcyjnym, co jest zdecydowanie pozytywną tendencją.

Bezrobocie jest nadal dotkliwym problemem w gminie Kowale Oleckie. Statystyki dowodzą, że pomimo tendencji spadkowej w skali kraju w Kowalach Oleckich utrzymuje się ono nadal na poziomie 18,9 % (na dzień 30.11.2007 r). W okresie transformacji i przemian w naszym kraju upadło bardzo dużo zakładów przemysłowych. Bezrobocie osiągnęło olbrzymie rozmiary. Nasze województwo odczuło to szczególnie dotkliwie. Programy naprawcze nie skutkowały, bezrobocie nie zmniejszało się, a restrukturyzacja skutkowałą głównie zwolnieniami, zamykaniem działów i ograniczeniem prowadzonej działalności. Upadające PGR, brak nowoczesnych technologii – a tym samym brak cech konkurencyjności eliminowało stopniowo prawie wszystkie zakłady z rynku pracy. Bezrobocie przyjęło charakter masowy. Od kilku lat ma ono tendencje spadkowe, ale jest jeszcze bardzo wysokie. Sprzyja temu brak lub niewystarczające kwalifikacje zawodowe, bierność osób długotrwale bezrobotnych, niewystarczające środki na wspieranie przedsiębiorczości na terenie gminy. Bezrobocie jest też przyczyną emigracji wielu młodych ludzi w poszukiwaniu pracy.

Tabela 5. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Kowale Oleckie w latach 2003- 2006

Bezrobocie					
Kryterium	Jednostka miary	Lata			
		2003	2004	2005	2006
Bezrobotni zarejestrowani (wg płci)					
ogółem	osoba	833	798	771	660
mężczyźni	osoba	424	405	379	303
kobiety	osoba	409	393	392	357

Liczba bezrobotnych w miejscowości to 25 osób, w tym 19 kobiet.

2. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Miejscowość ta leży na granicy Pojezierza Mazurskiego i Suwalskiego, które cechuje surowy klimat. Teren gminy Kowale Oleckie, jak i samej miejscowości cechuje stosunkowo duża obfitość opadów, choć nie są zbyt częste. Suma rocznych opadów wynosi około 719 mm. Pokrywa śnieżna zalega długo, średnio 78 dni w roku. Dni z przymrozkami jest średnio rocznie 130. Krótki jest, więc okres wegetacji roślin. Początek robót polowych przypada w pierwszej dekadzie kwietnia, a przymrozki zdarzają się także w połowie maja. Lato, nieznacznie krótsze od innych niżowych regionów Polski jest jednak ciepłe, choć ze stosunkowo małą ilością dni upalnych. Zima jest długa i surowa. Średnia roczna temperatur wynosi tu 6,9 ° C.

Na terenie gminy występują następujące mikroregiony: Puszcza Borecka, Pojezierze Łaśmiadzkie, Wzgórza Szeskie i Wzniesienie Oleckie.

Wzgórza Szeskie są najwyższym mezoregionem Pojezierza Mazurskiego, gdzie wysokość bezwzględna przekracza 300 m n.p.m. W okolicach Szeszek znajduje się Góra Szeska osiągająca 309 m n.p.m.- najwyższe wzniesienie w Polsce północnej. W rzeźbie terenu główną rolę odgrywają liczne pagórki i wzgórza kemowe, w tym wysokie kemy ilaste, o stromych stokach, wpływających na charakterystyczne, duże różnice wysokości względnych. Deniwelacje terenu dochodzą tu nawet do 70 m. Obszar ten stanowiący strefę wododziałową między zlewniami Wisły i Pregoly, wyróżnia się od sąsiednich mniejszym zalesieniem i niewielką ilością jezior, które występują tylko na jego obrzeżach (jezioro Głębokie, Długie, Gordejskie, Sedraneckie).

Z zachodu gminę pokrywa kompleks leśny Puszczy Boreckiej stanowiący blisko 35% powierzchni gminy. W jej zasobach można napotkać wiele rzadkich okazów fauny i flory. Spotkamy tu żubry, łosie, wilki a nawet rysie. Gnieźdzą się tu także orzeł bielik, orlik, rybołów, cietrzew, bocian czarny, żuraw i wiele innych. Najcenniejsze przyrodniczo miejsca zostały objęte ochroną rezerwatową, są to: "Wyspa Lipowa", "Lipowy Jar", "Cisowy Jar" o powierzchni 10,7 ha - najbogatsze na Mazurach stanowiska cisa, gdzie wśród ponad tysiąca okazów przebiega ponad 900 metrowy wąwóz o głębokości ponad 20 metrów. W kompleksie puszczy występują także liczne jeziora połączone łąznią strugową W Czerwonym Dworze. Urok ich podnosi kilka zalesionych wysp. Teren gminy wyróżnia różnorodność i bogactwo formy krajobrazu. Pagórkowata i pofałdowana rzeźba z krętymi i wąskimi dolinami oraz dużą ilością polnych dróg nadaje jej niepowtarzalny widok.

Tereny te mają czy się pochwalić w dziedzinie przyrody i należą do miejsc, które z pewnością warto odwiedzić.

Rezerваты znajdujące się na terenie gminy Kowale Oleckie:

1. Cisowy Jar o powierzchni 10,68 ha

Rezerwat przyrody Cisowy Jar utworzony został w 1959 roku na obszarze Nadleśnictwa Olecko w obrębie Kowale Oleckie dla ochrony krańcowego stanowiska cisa, - *Taxus baccata* - leżącego na półn. – wschodniej granicy jego zasięgu. Jest to najbogatsze, tego gatunku skupisko na Mazurach.

- Teren rezerwatu to głęboki wąwóz, jeden z kilku wciętych we wzgórza zwane „Guzem” 256 metrów n.p.m. Leży on między Szeszkami, a Wężewem, na zachód od stacji kolejowej Kowale Oleckie, w obrębie oddziału 305 leśnictwa

Cisowo. Bogata konfiguracja tutejszego terenu powoduje występowanie małych zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą, lokalnie zabagnionych, oraz licznych strumieni o znacznych spadkach. Strumienie te, podobnie jak woda opadowa spływająca po stromych zboczach, mogą powodować erozję gleby w miejscach nie osłoniętych roślinnością.

- Cisowy Jar jest największym i najdłuższym wąwozem na terenie Wzgórz Szeskich. Jego długość wynosi 1000 m, a głębokość dochodzi do 30 m, natomiast szerokość mierzona między krawędziami sięga do 100 do 300 metrów. Zbocza wąwozu są bardzo strome. Dnem płynie strumień zasilany źródłami znajdującymi się w wielu miejscach u podnóża zbocza. W czasie suszy źródła wysychają i przepływ ustaje.

Na terenie rezerwatu można wyróżnić trzy typy siedliskowe: las mieszany świeży - 0,30 ha - 2,8% , las świeży - 9,95 ha - 93,4%, las wilgotny - 0,40 ha - 3,8% zawierają one w sobie drzewostan głównie z udziałem - świerk (72%) lipa (14%), brzoza (1%) w wieku od 60 do 90 lat. Drzewostany rezerwatu są silnie zniekształcone, ponieważ przed 80 laty. Wykonano tu zrab zupełny. Obecnie uwzględniając w szerokim stopniu cele ochronne na całym terenie rezerwatu planowane są jedynie do wykonania cięcia sanitarne oraz pielęgnacyjne pod kątem ochrony cisa. Pod osłoną drzewostanu rośnie cis. W 1965 r. stwierdzono w rezerwacie i bezpośrednim sąsiedztwie jego granic 1392 okazy. Większość to egzemplarze bardzo małe o wysokości 10-15 cm. Kilkanaście osiąga wysokość 2-3 m, ale są one przygłuszone przez zwarty drzewostan. Największy cis jest jednak poza zasięgiem rezerwatu w oddziale 167. - jego wysokość wynosi około 7 metrów, zaś obwód 110 cm.

2. Wyspa Lipowa na Jeziorze Wielki Szwąk o powierzchni 2,74 ha

Jest to rezerwat florystyczny, położony we wschodniej części Puszczy Boreckiej. Jest perłą przyrodniczą dostępną tylko dla naukowców. Utworzono go w celu ochrony naturalnego lasu lipowego, w którego runie skupiskowo występują gatunki rzadkie na Pojezierzu Ełckim - miesięcznica trwała, złoć mała, kokorycz pusta. Rezerwat, izolowany od łąd, stanowi doskonałe miejsce lęgowe dla ptactwa wodnego szczególnie kaczek.

3. Mazury o powierzchni 372,69 ha

Obejmuje wielogatunkowe lasy na powierzchni 293,2 ha porastające wydłużone wzniesienie między jeziorami: Szwąk Wielki, Pilwąg i Łażno, trzy zalesione wysepki na Jeziorze Pilwąg, pas lasu przylegający od północy do jeziora Pilwąg i wschodnią część tego jeziora o powierzchni 80 ha.

W obrębie rezerwatu, występują grądy odmiany mazurskiej z dorodnym drzewostanem, który tworzą lipa drobnolistna, klon zwyczajny, dąb szypułkowy, wiąz górski, grab zwyczajny i świerk pospolity. W podszycie można spotkać trzmielinę zwyczajną, wiciokrzew suchodrzew oraz wawrzynka wilczełyko. W bogatym runie wiosną dominuje zawilec gajowy. Towarzyszą mu złoć żółta, kokorycz pełna, ziarnopłon wiosenny. Latem, kiedy zmniejsza się ilość światła docierającego do dna lasu, w runie dominują gwiazdnica wielkokwiatowa, gajowiec żółty, podagrycznik pospolity, marzanka wonna.

Na północ od jeziora Pilwąg występują żyzne grądy z licznymi, dorodnymi jesionami. Na wyniesieniach między jeziorami Szwałk Wielki i Łażno występuje grąd typowy, grąd trzcinnikowy, a na terenach niżej położonych olsy. Wiosną są one silnie podtopione, latem woda opada poniżej dolinek. Wynika to ze zmiany poziomu wody w jeziorach.

obrzebie rezerwatu występują wyjątkowe w Puszczy całe serie sukcesyjne zbiorowisk - od roślinności wodnej, przez szuwarową, turzycowiska, łozowiska, olsy do różnych postaci grądów.

4. Lipowy Jar o powierzchni 48,5 ha

Niewielki rezerwat florystyczny o powierzchni 48,5 ha, położony w centralnej części Puszczy. Został utworzony w celu zachowania dorodnego, wielogatunkowego lasu liściastego, porastającego wzgórza o stromych zboczach, unoszących się nad głęboką doliną. Dnem doliny płynie strumień zasilany wieloma źródłiskami. Na dnie doliny spoczywają głazy narzutowe o średnicy dochodzącej do 1 m często porośnięte mchami.

W obrębie rezerwatu na niewielkim obszarze występują różne typy zbiorowisk roślinnych. Nad ciekim wodnym wąskim pasmem rośnie łęg gwiazdnicowo - olszowy. Sąsiaduje z nim w miejscach bardziej zabagnionych łęg jesionowo--olszowy. Strome stoki wyniesień porasta wielogatunkowy niżowy las zboczowy charakterystyczny dla obszarów młodogłacjalnych Północnej Polski. W drzewostanie panują grab, lipa drobnolistna, dąb szypułkowy z domieszką klonu zwyczajnego, wiązu górskiego oraz w niewielkich ilościach brzozy brodawkowatej i świerka pospolitego. Runo jest bardzo bogate, często w typie ziołorośla. Charakterystycznymi gatunkami są dzwonek jednostronny, paprotnica krucha, skrzyp zimowy, zachyłka oszczepowata, fiołek przedziwny, niezapominajka leśna oraz mchy z rodzaju Mnium (merzyk). W podszycie oprócz podrostów drzew można spotkać porzeczkę alpejską.

Golubki położone są w niewielkiej odległości od rezerwatu Cisowy Jar.

Poza tym na terenie gminy występują 3 Obszary Chronionego Krajobrazu:

1. **“Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich”**(“OChK Wzgórz Szeskich”), o powierzchni 12.495,1 ha, położony na terenie powiatów Gołdap i Olecko, w gminach Gołdap i Kowale Oleckie,
2. **“Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej”**(“OChK Puszczy Boreckiej”), o powierzchni 22.860,9 ha, położony na terenie powiatów Węgorzewo, Giżycko, Gołdap i Olecko, w gminach Pozezdrze, Kruklanki, Banie Mazurskie, Kowale Oleckie, Świętajno i Wydminy,
3. **“Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Oleckich”**(“OChK Jezior Oleckich”), o powierzchni 10.521,3 ha, położony na terenie powiatu Olecko, w gminach Olecko, Olecko miasto, Kowale Oleckie, Świętajno i Wieliczki,

Golubki położone są w niedalekiej odległości od wymienionych powyżej Obszarów Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy znajdują się następujące obszary należące do sieci Natura 2000:

1. OBSZAR PLB280006 Puszcza Borecka

Obszar obejmuje zwarty kompleks leśny Puszczy Boreckiej, w skład którego wchodzi lasy liściaste i mieszane o bardzo zróżnicowanym typie siedliskowym. Duże przestrzenie zajmują drzewostany świerkowe rosnące na siedlisku lasowym. Rzeźba terenu jest mocno zróżnicowana, obniżenia zajęte są przez bagniste typy lasu lub przez otwarte mokradła. Puszczę odwadniają liczne rzeczki w większości należące do zlewni rzeki Ełk, dopływu Biebrzy i tylko niewielki jej obszar jest odwadniany przez cieki wpadające do rzeki Gołdapi oraz należące do zlewni Wielkich Jezior Mazurskich. Na obszarze puszczy znajduje się wiele drobnych zbiorników wodnych i kilka niewielkich jezior; na jej południowo-wschodnim skraju znajduje się zespół jezior z których największym jest jezioro Łażno. W puszczy znajduje się wiele śródleśnych łąk, niektóre z nich są silnie zawilgocone. szereg drzewostanów puszczańskich ma naturalny charakter.

Jest to Ostoja ptasia o randze europejskiej E 20.

Występuje co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 10% populacji krajowej (C6) dzięcioła białogrzbietego (PCK) i co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bocian czarny, dzięcioł średni, dzięcioł trójpalczasty (PCK), dzięcioł zielonosiwy, muchołówka białoszyja, orlik krzykliwy (PCK), rybołów (PCK), żuraw; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występują: bielik (PCK), kania czarna (PCK), jarząbek i zimorodek.

2. OBSZAR PLH280016 OSTOJA BORECKA

Duży kompleks leśny z udziałem drzewostanów liściastych, ze znaczącą domieszką świerka. Drzewostany mają charakter naturalny, część z nich osiągnęła wiek powyżej 150 lat. Silnie

zróżnicowana rzeźba terenu (znaczące deniwelacje) została ukształtowana w okresie zlodowacenia. Miejsca położone w obniżeniach pokrywają bagienne typy lasu lub otwarte trzęsawiska. Teren przeciętany jest licznymi strumieniami i obfituje w małe zbiorniki wodne. Ostoja obejmuje też kompleks jezior (jedno z największych to Łażno). W południowo-zachodniej części ostoi znajduje się jezioro Żabinek położone w kotle eworsyjnym, z dnem porośniętym łąkami ramienicowymi. Liczne śródleśne łąki są silnie wilgotne.

Ważna ostoja fauny leśnej z wilkiem *Canis lupus* i rysiemy *Lynx lynx* oraz żubrem *Bison bonasus* (jedno z 5 wolno żyjących stad w Polsce). Ogółem stwierdzono występowanie 7 gatunków zwierząt i 4 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Dobrze zachowane płaty roślinności naturalnej - zidentyfikowano tu 11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Miejsce występowania rzadkiego zespołu *Scolochloetum festucaceae*.

Jest to jeden z ważniejszych obszarów w Europie dla zachowania klasycznych lasów liściastych typu środkowoeuropejskiego, tzw. grądu subkontynentalnego z *Tilia*

cordata, Carpinus betulus, Acer platanoides i Ulmus glabra, który występuje również w unikatowej odmianie zboczowej. Ważna jest też ciągłość bazy genetycznej różnych populacji od czasu średniowiecza, a także dobrze zachowane profile glebowe i leśne. Naturalne stanowiska cisa występują tu na wschodniej granicy zasięgu. Puszcza Borecka jest ważną ostoją ptasią o randze europejskiej E-20.

Golubki położone są w niedalekiej odległości od wymienionych powyżej Obszarów Natura 2000.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Obszar gminy Kowale Oleckie tylko częściowo został objęty badaniami archeologicznymi. Zabytkowa zabudowa jest zgrupowana w kilku wsiach. Pomimo skromnych form wystroju architektonicznego oraz przeważnie złego stanu technicznego, obiekty zachowały charakter zabytkowy. W grupie zabytkowych budynków są obiekty murowane mieszkalne i gospodarskie. Najcenniejszym obiektem jest kościół w Szarejkach, zbudowany około 1719 roku, przebudowany w 1772 roku. Na terenie gminy znajduje się szereg zespołów dworskich powstałych na przełomie XIX i XX wieku.

Teren gminy jest bogaty w pamiątki i wydarzenia historyczne, najważniejsze z nich:

- spustoszenie części terenu obecnej gminy przez wojska tatarskie w roku 1656, po przegranej wojsk szwedzkich sprzymierzonych z elektorem pruskim w bitwie pod Prostkami,
- zaraza w 1710 roku, która wyniszczyła znaczną część populacji,
- działania wojenne między wojskami niemieckimi i rosyjskimi w październiku i listopadzie 1914 roku.

2.3. Obiekty i tereny

Szlaki rowerowe przebiegające przez wieś:

Trasa nr 4 - Do pałacu w Białej Oleckiej

Położenie: tereny na północ od Olecka.

Długość: 23,1 km.

Trudność: łatwa, nieco uciążliwa na krótkim odcinku między Golubkami i Sedrankami.

Przebieg: Olecko- Sedranki- Pieńki- Dąbrowskie- Babki Oleckie- Judziki- Biała Olecka- Monety- Golubki- Sedranki- Olecko.

Ciekawe miejsca: infrastruktura kolejki wąskotorowej, meandry Legi w Sedrankach, Szwedzki Szaniec, pałac w Białej Oleckiej, pozostałość po jeziorze Białym w Białej Oleckiej, jezioro Czarne w Monetach, wspaniałe krajobrazy między Monetami i Golubkami.

2.4. Infrastruktura społeczna

Na terenie miejscowości nie ma rozbudowanej infrastruktury społecznej, a wszystkie potrzeby w tym zakresie zaspokajają Kowale Oleckie, które są położone w niedalekiej odległości od miejscowości.

2.5. Kapitał społeczny i ludzki

Na terenie miejscowości nie ma rozwiniętej działalności lokalnej, głównie z powodu braku odpowiedniej infrastruktury.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Obszar rolniczy w rejonie Stożne i Golubki wyróżnia się z otoczenia dużym udziałem gleb słabych, oraz terenów aktualnie bądź w przeszłości zajętych przez eksploatację surowców skalnych – kruszywa naturalnego i surowców ceramicznych. W litologii utworów powierzchniowych dominują piaski wodnolodowcowe, ale występują też łyły zastoiskowe oraz gliny i piaski zwałowe a w obniżeniach torfy. W strukturze krajobrazu znaczny udział mają użytki zielone oraz tereny zdewastowane przez eksploatację. Warunki rozwoju rolnictwa są słabe i należy oczekiwać trwałości gospodarowania opartego na eksploatacji i przerobie surowców. Konieczna jest rekultywacja terenów.

Dobrze rozwinięta jest tutaj hodowla zwierząt gospodarskich. Część osób łączy pracę na roli z innymi zajęciami zarobkowymi. Niski poziom chemizacji rolnictwa, zanieczyszczenia gleb i powietrza stwarza możliwości rozwoju ekologicznych form rolnictwa.

Tabela 6. Przydatność rolnicza gleb Gminy Kowale Oleckie w odsetkach

Rodzaje gruntów	Odsetek powierzchni gminy
Użytki rolne, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, zabudowane rolniczo, pod stawami i rowami	53,8%
Grunty leśne i zadrzewienia, w tym lasy, grunty leśne i zadrzewione	36,9%
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym tereny mieszkaniowe, przemysłowe, inne tereny zabudowane, rekreacyjne i wypoczynku, komunikacji i użytki kopalne	3,2%
Grunty pod wodami, w tym wody powierzchniowe płynące i stojące	2,5%
Nie użytki	3,6%
Razem	25.161 ha

Sumaryczna ocena przydatności rolniczej gleb w gminie Kowale Oleckie jest niska. Równocześnie w samej gminie istnieją poważne asymetrie w jakości gleb, co przenosi się na różnicowanie się warunków produkcyjnych pomiędzy wsiami.

Miejscowi rolnicy mówią o swoich gospodarstwach, że ich duża powierzchnia przy niskiej urodzajności gleb, powoduje jedynie konieczność ponoszenia wysokich kosztów na uprawę, przy niespotykanym w innych zawodach ryzyku zwrotności nakładów.

W strukturze użytkowania gruntów gminy Kowale Oleckie wyraźnie dominują grunty leśne, które na równi z ornymi stanowią prawie 35% terenu gminy. Nieco mniej niż w województwie jest tu łąk i pastwisk, za to stosunkowo duży jest obszar zurbanizowany – 12,5%. Większość areálu rolniczego – 52,2% - jest w posiadaniu rolników indywidualnych.

Szansą dla małych gospodarstw rolnych jest dodatkowa działalność np. produkcja żywności ekologicznej, hodowla pszczoł czy rękodzieło ludowe, agroturystyka. Powstaje też coraz więcej gospodarstw wielkoobszarowych. Istnieje zbyt mała ilość grup producenckich, które zrzeszałyby rolników, co znacznie ułatwiłoby znalezienie wspólnych, większych rynków zbytu. Małe zatracie środowiska naturalnego, mały poziom chemizacji rolnictwa, czyste gleby jest to atut gminy do promowania ekologicznych form rolnictwa, należy to usystematyzować.

Przyrodnicze walory rozwoju ukierunkowują gminę na rozwój turystyki, rolnictwa i przemysłu spożywczego. Połączenie potencjału rolniczego z walorami turystyczno – rekreacyjno może dać szansę dla intensywniejszego rozwoju i pozwolić na stworzenie konkurencyjności w stosunku do sąsiednich gmin. Ogólne cechy położenia geograficznego określają kierunki rozwoju gminy Kowale Oleckie. Są to różne formy rekreacji, przedsiębiorczość, w tym związana z obsługą rolnictwa i przetwórstwem rolnym. Istnieje również możliwość rozwoju w kierunkach niezależnych od miejscowych walorów np. przemysł nieuciążliwy dla środowiska oraz handel, usługi budowlane i inne formy przedsiębiorczości zorientowane na rynki zewnętrzne.

Lasy zajmują w gminie około 37% powierzchni. Na terenie gminy istnieją dwa zakłady obróbki drewna w Kowalach Oleckich i Sokółkach. Są w tej dziedzinie inne możliwości, chociażby produkcja mebli.

Na terenie miejscowości działają 3 podmioty gospodarcze.

Struktura własności

Większość arealów rolniczych gminy jest w posiadaniu rolników indywidualnych. Jedynie we wsiach Borkowina, Kucze, Drozdowo, Dorsze, Daniele, Stacze, Mściszewo, Wężewo, Guzy, w których były wcześniej PGR-y, w ewidencji gruntów występują powierzchnie będące własnością Agencji Rolnej Skarbu Państwa, a własność prywatna jest w mniejszości.

Struktura obszarowa

Większość ludności gminy pracuje w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Gospodarstwa te z uwagi na ich zróżnicowanie, w różnym stopniu zaspakajają potrzeby bytowe właścicieli.

Struktura gospodarstw wskazuje na występowanie w gminie licznej grupy gospodarstw pełniących funkcje pomocnicze i samozaopatrzeniowe. Na obszarze miejscowości gminnej jest to wyraźnie widoczne, ponieważ przeważają tu gospodarstwa o powierzchniach nie przekraczających 5 ha.

Wielkoobszarowe gospodarstwa o powierzchniach przekraczających 500 ha, które wcześniej należały do Kombinatoru PGR w Kowalach Oleckich, po przejściu przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, zostały częściowo wykupione lub wydierżawione.

Struktura wielkości gospodarstw rolnych

Lp.	Typ	Ilość	Powierzchnia
1	gospodarstwa do 1 ha	10	1,99
2	gospodarstwa do 2 ha	14	21,01
3	gospodarstwa do 3 ha	3	7,39
4	gospodarstwa do 5 ha	2	7,48
5	gospodarstwa do 7 ha	5	30,07
6	gospodarstwa do 10 ha	2	17,44
7	gospodarstwa do 15 ha	1	10,02
8	gospodarstwa do 20 ha	5	86,74
9	gospodarstwa do 30 ha	2	50,43
10	gospodarstwa do 50 ha	4	163,60
11	gospodarstwa do 100 ha	2	111,55
12	gospodarstwa do 200 ha	0	0,00
13	gospodarstwa do 300 ha	0	0,00
14	gospodarstwa do 500 ha	0	0,00
15	gospodarstwa do 1000 ha	0	0,00
16	gospodarstwa powyżej 1000 ha	0	0,00
17	Razem	50	507,72

2.7. Infrastruktura techniczna

Drogi

Wszystkie ośrodki mieszkaniowo-usługowe na terenie gminy połączone są siecią dróg kołowych, na czterech poziomach zarządzania:

- krajowym
- wojewódzkim
- powiatowym
- gminnym

Gmina posiada dogodną sieć połączeń krajowych m. in. z Warszawą, Olsztynem czy Białymstokiem jak i zagranicznych - z Litwą, przez przejście w Ogrodnikach i Rosją przez przejście graniczne w Gołdapi. Daje to szansę współpracy gospodarczej, handlowej, turystycznej i kulturalnej.

Nawierzchnie dróg w większości są utwardzone, ale w większości trzeba je remontować i modernizować. Drogi gminne bardzo często są jeszcze drogami bez nawierzchni utwardzonej.

Wodociągi

System zaopatrzenia w wodę gminy Kowale Oleckie oparty jest na ujęciach wód podziemnych z czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

Ogólna długość wodociągów w gminie wynosi ok. 200 km., podłączone są do niego 402 budynki (1041 mieszkań).

Sieć wodociągowa na terenie gminy dostarcza wodę do ponad 85% gospodarstw wiejskich.

W Golubkach objętych wodociągiem jest 100% gospodarstw.

Kanalizacja

W Golubkach nie ma sieci kanalizacji sanitarnej, nieczystości gromadzone są w szambach bezodpływowych.

W gospodarstwach położonych poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej ścieki odprowadzane są do szamb i wywożone do gminnej oczyszczalni ścieków w Kowalach Oleckich.

Stan kanalizacji sanitarnej w gminie, z punktu widzenia jej zasięgu i obsługi wsi należy ocenić jako dobry. Należy podkreślić duże zaangażowanie władz gminy, szczególnie w ciągu ostatnich kilku lat, w budowę zarówno sieci kanalizacyjnej, jak i oczyszczalni ścieków oraz umiejętność wykorzystywania programów pomocowych U.E.

Na terenie gminy Urząd Gminy świadczy usługi w zakresie opróżniania zbiorników na ścieki bytowe (szamb). Ponadto ścieki z mieszkań oczyszczane są w Oczyszczalni Ścieków w Drozdowie, administrowanej przez Spółdzielnię Mieszkaniową „DROZD” w Kowalach Oleckich.

Gospodarka odpadami

Gmina Kowale Oleckie odbiera odpady niesegregowane od blisko 900 gospodarstw domowych, z którymi ma podpisane umowy. Odpady odbiera się specjalistycznym pojazdem (śmieciarka SM-6). Zbiórka odpadów segregowanych prowadzona jest w 30 ogólnodostępnych punktach na terenie gminy (papier, szkło, plastik). Zebrane odpady są przekazywane firmom zajmującym się ich dalszym przerobem. Na terenie gminy funkcjonuje Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych w Stożnem, które posiada zezwolenie na składowanie odpadów do 31.12.2009 r. Składowisko jest zarządzane przez Urząd Gminy w Kowalach Oleckich. Na zbiórkę odpadów komunalnych zezwolenie posiadają jeszcze 3 podmioty:

- a) Spółdzielnia Eksploatacyjno-Mieszkaniowa „NOWA” w Kowalach Oleckich;
- b) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Olecku;
- c) Firma Transportowo-Usługowa EKO s.c. w Jeleniewie..

Gmina Kowale Oleckie jest członkiem Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” w Ełku. W ramach wspólnego działania Związek czyni starania do konkursu w ramach wsparcia z Funduszu Spójności na program pn: „Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów wraz ze składowiskiem odpadów w Siedliskach k/Ełku”

3. Analiza SWOT miejscowości

3.1. Analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY 1. Czyste i niezagrożone środowisko naturalne, 2. Rozwiązana gospodarka wodno – kanalizacyjna w Kowalach Oleckich (95 % skanalizowanej gminy), 3. Ciekawe położenie geograficzne „Mazury Garbate”, urozmaicona rzeźba terenu, Puszcza Borecka, 4. Tania siła robocza i jej motywacja do podjęcia pracy, 5. Wolne tereny pod gospodarstwa rolne, 6. Korzystne warunki środowiska naturalnego sprzyjające rozwojowi usług turystycznych, agroturystycznych i produkcji zdrowej żywności, 7. Walory turystyczne i rekreacyjne gminy stwarzające podstawy do realizacji turystyki aktywnej.	SŁABE STRONY 1. Niewykorzystane walory turystyczne środowiska, 2. Słaba siła ekonomiczna mieszkańców, 3. Brak nowych miejsc pracy, 4. Niskie kwalifikacje bezrobotnych, 5. Niewystarczająca promocja walorów gminy (przewodniki, internet), 6. Mała ilość szlaków turystycznych i słabe zagospodarowanie turystyczne gminy (słabe lub brak oznaczenia szlaków), 7. Zły stan techniczny dróg i chodników; 8. Nadmierne bezrobocie, 9. Słaba świadomość ekologiczna mieszkańców gminy (palenie plastikowych opakowań i opon), 10. Potrzeba rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej.
ZEWNĘTRZNE	
MOŻLIWOŚCI 1. Edukacja ekologiczna – ścieżki dydaktyczne, 2. Podniesienie walorów estetycznych okolicy, 3. Wolne tereny pod gospodarcze wykorzystanie w kierunku m.in. turystycznym, przetwórstwa, 4. Wzrost zamożności Polaków i większe zainteresowanie szeroko pojętą turystyką, 5. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii (wiatraki, biomasa), 6. Bogate walory środowiskowe umożliwiające rozwój turystyki (jeziora, czyste powietrze, urozmaicona rzeźba terenu), 7. Możliwości pozyskania środków z UE, 8. Korzystne położenie w niewielkiej odległości od Olecka, 9. Rozwój rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego (przyciąganie inwestorów).	ZAGROŻENIA 1. Zagrożenia degradacji środowiska działalnością człowieka – wysoka i niska emisja, itp., 2. Słabe nasilenie ruchu turystycznego, 3. Niedostateczna ilość własnych środków finansowych. 4. Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej i chodników; 5. Możliwość degradacji środowiska naturalnego wskutek braku kontynuacji rozwoju sieci kanalizacyjnej; 6. Uciekanie z gminy ludzi młodych; 7. Utrzymywanie się spadku dochodów własnych gminy ograniczających możliwość inwestowania; 8. Brak perspektyw rozwoju rynku pracy, 9. Mała opłacalność produkcji rolnej, 10. Powolne i skomplikowane uruchamianie środków unijnych w latach 2007-2013.

3.2. Planowane kierunki rozwoju

Działania służące rozwojowi wsi to :

- 1. Podniesienie jakości życia mieszkańców,**
- 2. Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej,**
- 3. Rozwój sportu i kultury,**
- 4. Umożliwienie rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży,**
- 5. Zagospodarowanie turystyczne miejscowości,**
- 6. Podniesienie kwalifikacji zawodowych i wykształcenia,**
- 7. Promocja miejscowości.**

4. Opis planowanych zadań

Lp.	Nazwa	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Koszty	Źródło finansowania
1	Budowa kanalizacji sanitarnej(Stożne, Golubki, Szarejki, Sokółki)	Usprawnienie komunikacji na terenie miejscowości	W wyniku realizacji projektu zostanie poprawiona jakość i efektywność komunikacji na terenie miejscowości. Mieszkańcy oraz turyści będą mogli poruszać się bardziej komfortowo, szybciej i bezpieczniej po miejscowości.	2007-2010	5 000 000	Budżet Gminy Fundusze UE
2	Droga Golubki-Lęgowo	Usprawnienie komunikacji na terenie miejscowości	W wyniku realizacji projektu zostanie poprawiona jakość i efektywność komunikacji na terenie miejscowości. Mieszkańcy oraz turyści będą mogli poruszać się bardziej komfortowo, szybciej i bezpieczniej po miejscowości.	2007-2013	30 000	Budżet Gminy Fundusze UE
3	Droga Golubki-Sedranki	Usprawnienie komunikacji na terenie miejscowości	W wyniku realizacji projektu zostanie poprawiona jakość i efektywność komunikacji na terenie miejscowości. Mieszkańcy oraz turyści będą mogli poruszać się bardziej komfortowo, szybciej i bezpieczniej po miejscowości.	2007-2013	30 000	Budżet Gminy Fundusze UE
4	Rozbudowa drogi-przystanki, chodniki, oświetlenie	Usprawnienie komunikacji na terenie miejscowości	W wyniku realizacji projektu zostanie poprawiona jakość i efektywność komunikacji na terenie miejscowości. Mieszkańcy oraz turyści będą mogli poruszać się bardziej komfortowo, szybciej i bezpieczniej po miejscowości. Poprawione zostanie bezpieczeństwo dla pieszych i osób poruszających się samochodami.	2007-2013	300 000	Budżet Gminy Fundusze UE
5	Wykonanie oświetlenia Wsi	Rozbudowa infrastruktury technicznej	W wyniku realizacji projektu zostanie poprawione bezpieczeństwo dla pieszych i osób poruszających się samochodami.	2007-2013	150 000	Budżet Gminy Fundusze UE
6	Modernizacja odwodnienia osiedla przy drodze krajowej we wsi Golubki	Rozbudowa infrastruktury technicznej	W wyniku realizacji projektu zostanie uporządkowana gospodarka wodna na terenie miejscowości, która aktualnie burzy estetykę miejscowości i jest zagrożeniem dla ruchu.	2007-2013	250 000	Budżet Gminy Fundusze UE
7	Odbudowa cmentarza poniemieckiego (uporządkowanie, modernizacja, zabezpieczenie)	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	W wyniku realizacji tego projektu zachowana zostanie o zmarłych tu osobach. Dzieci i młodzież uczone będą szacunku dla historii tych terenów.	2007-2013	80 000	Budżet Gminy Fundusze UE

